

SLOVENEC.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejeman velja: Za celo leto predplačan 15 glđ., za pol leta 8 glđ., za četrt leta 4 glđ., za en mesec 1 glđ. 40 kr.

V administraciji prejeman, velja: Za celo leto 12 glđ., za pol leta 6 glđ., za četrt leta 3 glđ., za en mesec 1 glđ. V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 glđ. 20 kr. več na leto. Posamezne številke veljajo 7 kr.

Karóčnino in oznaniła (insetate) prejema upravništvo in ekspedicija v „Katol. Tiskarni“ Vodnikove ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Vredništvo je v Semeniških ulicah h. št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izvemši nedelje in praznike, ob 1/6. uri popoldne.

Štev. 202.

V Ljubljani, v ponedeljek 4. septembra 1893.

Letnik XXI.

Civilni zakon na Hrvatskem.

S Hrvatskega, meseca avgusta.

Pred nedavnim so razglasili neki dunajski listi, da hrvatski ban ni sporazumljen z ogerskim ministerstvom gledé civilnega zakona, ki ga mislijo na Ogerskem po zakonodavnem potu uvesti. Trdijo, da je ban kar odbil predlog v tem pogledu, pa da ni niti najmanje zavnet za tako spremembo zakona na Hrvatskem. Je li to res ali ne, ne more se trditi, vsaj vladni listi, ki ob jednom zastopajo tudi narodno stranko v saboru, se o tem niso še do danes izjavili. Znano pa je, da se nahajajo v tej vladni stranki zastopniki, ki bi bili pripravljene glasovati tudi za tako postavu, in sicer samo zato, da se zbliži Hrvatska v zakonodavstvu popolnoma z Ogersko. Vendar pa so taki poslanci še do zdaj v manjšini v našem zboru, večina je vendar še toliko previdna, da v tem pogledu noče zdržati delati v narodu, saj je že tako preveč v verskem pogledu zapuščén.

Ban je imel pa tudi popolnoma prav, ko je odbil ta predlog ogerskega ministerstva, kajti naši odnošaji so čisto različni od ogerskih. Vsakemu, kdor je sledil razvitek vprašanja o civilnem zakonu na Ogerskem, je do dobrega jasno, zakaj Mažari vzklikajo odporu nemažarskih narodnostij vendar le s silo hočejo uvesti civilni zakon. Oni hočejo namreč s tem zakonom razširiti narodno proslitstvo. Na Ogerskem se namreč v novjšem času z vso silo pomažarujejo ostale narodnosti, pa se smatra za ta cilj vsako sredstvo dobro. A tako sredstvo bo tudi civilni zakon, posebno pri ogerskih židih. Najboljši dokaz, da je temu tako, je borba nemažarskih narodnostij proti temu zakonu. Je li je na Hrvatskem kaj sličnega? Niti najmanje ne. Na Hrvatskem je dozdej tako malo tujih narodnostij, da bi bilo prav neumestno radi narodnega proslitstva započeti kako borbo ter kaliti radi tega verski mir v deželi. Na Ogerskem je bilo po zadnjem popisu samo 48 odstotkov Mažarov vzklikajo umetni službeni statistiki, na Hrvat-

skem pa 88 odstotkov Hrvatov ter 2 odstotka drugih Slovanov, tedaj 90 odstotkov slovanskih prebivalcev.

Tukaj tedaj ni treba misliti na proslitstvo, saj tudi ostali odstotki prebivalcev znajo večidel hrvatski, kar se pa na Ogerskem ne more trditi o mažarskem jeziku. Pa tudi v verskem pogledu so odnošaji na Hrvatskem popolnoma različni od ogerskih ter vsled tega tudi čisto drugačno zanimanje za civilni zakon. Na Ogerskem, pravijo, zanimajo se tudi neki katoliki za civilni zakon, na Hrvatskem pa bi jih mogel na prste sešteti, in sicer le med Mažaroni, pa morda še nekoliko brezvercev. Glavni privrženci civilnega zakona so pa na Ogerskem brez dvojbe protestanti in židje, katerih je prvih 22 odstotkov, drugih pa 4 1/2 odstotka izmed vsega prebivalstva, pri nas na Hrvatskem pa je prvih le 1 1/2 odstotka, drugih pa 3/4 odstotkov. Na Ogerskem zahteva tedaj gospodujoče mažarsko pleme vkup z židi civilni zakon, in to mnogo pomeni, pri nas na Hrvatskem pa noče o teh novotarijah nič vedeti gotovo 95 odstotkov prebivalstva, kajti tudi pravoslavni so odločni protivniki novega zakona.

Pa glej mažarskih in nemških farizejev! Že gostelé po svojih časopisih, kako bo postala Hrvatska in še posebej mesto Zagreb kaluža vseh gnusnosti, ker noče sprejeti blagodatí civilnega zakona. V avstro-ogerski monarhiji bodo zdaj veljavni trije zakoni — seveda ti žurnalisti mislijo, da je na Ogerskem že ves ta zakon gotova stvar — namreč trpljeni civilni zakon na Avstrijskem, obligatni civilni zakon na Ogerskem in cerkveni zakon na Hrvatskem. Po mnenju teh ljudij bodo zdaj vsi zakonski nezadovoljneži bežali iz Avstrije in Ogerske le na Hrvatsko in še posebno v Zagreb, kakor do zdaj v Kološvar, kjer se bodo čisto lahko rešili zakonskih zvez, pa prestopivši na protestantsko vero, zopet lahko druge sklenili, kajti na Ogerskem kaj takega po novem civilnem zakonu ne bo dovoljeno, na Hrvatskem pa, in tako se bode pokvarjenost širila. Kakšni hinavci so to! Nov civilni zakon „s

strogimi naredbami“ bo popravil moralno stanje na Ogerskem, in naši bratje Hrvati ga nočejo sprejeti. Niso li kratkovidni?

Kako pa bode s temi „strogimi naredbami“? Tako, kakor je bilo do zdaj, če še ne huje. Saj pri tej postavi odločujejo protestanti in ti uživajo že zdaj največje prostosti pri ločitvi zakona. Neznatni razlogi, celó samovolja strank more biti že povod ločitvi. Pa je li mogoče, misliti, da si bodo dali protestanti te svobode jednostavno po vladi vzeti? Gotovo ne, marveč še razširili jih bodo in to bodo potem „stroge naredbe“. A če si pomislimo pri vsem tem še izvršujočo oblast, namreč mažarskega sodnika, potem imamo popolno sliko o „strogih naredbah“ pogledom na novi civilni zakon. Naj si ga le pridržé Mažari za-se, Hrvati ga ne potrebujejo. Cerkevni zakon ostane pri nas v veljavi vzklikajo želji nekih mažaronskih lahkoživcev, ki niso v stanu, s svojimi krivimi nazori odločevati pri našem zakonodavstvu na škodo katoliški cerkvi in vernemu narodu hrvatskemu.

Politični pregled.

V Ljubljani, 4. septembra.

Katoliški centrum. „Čeh“, glasilo češke katoliške stranke, ni zadovoljno s tem, da se osnuje katoliški centrum, in vidi v tem nevarnost za slovanstvo. Po mnenju tega lista je tako dolgo nemogoč katoliški centrum, dokler imamo v Avstriji § 19. državnih osnovnih zakonov. Tiste osebe, ki v Avstriji težé po katoliškem centru, niso Slovani prijazne, in zatorej jim Slovani ne pojdejo na limanice. Pruski Poljaki tudi nikdar niso bili člani katoliškega centruma. Tako tudi avstrijski Slovani nikdar ne bodo člani katoliškega centruma. Katoliški centrum bi moral v Avstriji vzeti v svoj program nemški državni jezik in del centralizma, če tudi ne v taki meri, da bi Slovane preveč bolelo. Nemške centraliste in polcentralistične Nemce bi vrgli v jeden koš, Poljaki bi ne vstopili v centrum in ostali

LISTEK

Vodnikova slavnost na Koprivniku.

(Govoril v cerkvi prečast. g. Jan. Ažman, župnik v Gorjah.)

„Isšite najpoprej božjega kraljestva in njegove pravice, in vse to vam bo privrženo.“ Mat. 6, 33.

Preljubi krščanski poslušalci!

Kaj je pač to, da se nas je danes toliko tukaj zbralo v tej samotni, gorski vasi! — Pa o tem mi skoro ni treba povpraševati, vsaj je bilo to že davno oznanjeno in celó po časopisih razglašeno.

Prišli smo sém in zbrali smo se tukaj, da slovesno praznujemo stoletnico tukajšnje duhovnije in da ponovimo spomin na slavnega Valentina Vodnika, ki je bil prvi duhovni pastir te župnije. — S tem je pa tudi meni odkazano in narisano, o čem naj govorim in kako naj svoj govor razdelim.

Govoril bom torej:

1. o stoletnici duhovnije na Koprivniku;
2. o njenem prvem župniku Valentinu Vodniku.

I.

Pred dobrimi sto leti v tem kraju še ni bilo nobene cerkve. Dasiravno je bilo takrat vseh prebi-

valcev na Koprivniku in v Gorjušah čez 500, vendar niso imeli ni svoje cerkve, ni lastnega duhovnika, temveč so duhovno pomoč iskali in našli pri materi-župniji v Srednji vasi.

To pa je bilo silno težavno. Vsi, ki ste danes od drugod sém prišli, ste se prepričali, kako grda in huda so pota sém gori, pa ste si tudi lahko mislili, kako huda morajo še le biti v grdem vremenu in v pozimskem času. Pri takih razmerah ni čuda, da jih je bilo vsako nedeljo veliko brez sv. maše, posebno otrok, žensk in starih ljudij.

Tudi duhovniki so le bolj redko in s težavo sém prihajali, in prav naravno in umljivo je, če so vsled tega otroci rastle brez temeljitega nauka, bolniki ostajali brez tako zaželene duhovniške tolažbe, marsikateri morebiti umrl tudi brez sv. zakramentov!

Potreba je bila res velika. Mestni prebivalci, ali kateri imajo cerkve blizu in duhovno pomoč, si še misliti ne morejo, kako žalostno je za vernega kristijana, če dolgo ne sliši nobenega zvonjenja, če cele tedne ne vidi nobenega duhovnika, če cele mesece ne sliši božje besede!

Pa glejte, ravno pred sto leti je za te kraje, za planine brez cerkve, napočil veseli čas, da so dobili lastno cerkev in lastnega duhovnika.

Cesar Jožef II. je zaukazal, da naj se v takih krajih, ki so od župnije zeló oddaljeni, naredé samostojne duhovnije, in ko je v to tudi duhovna gosposka privolila, se je takrat napravilo mnogo novih župnij, med njimi tudi vaša tukaj na Koprivniku.

Nameravali so iz prvega narediti cerkev na Gorjušah, ali ker so mislili, da bodo k novi župniji pristopili tudi Podjelci, postavili so cerkev in župnikov dom tu-sém na Koprivnik, kar bi bilo nekako ravno na sredi. Ali ker so se Podjelci stanovitno branili in so na vsak način rajši ostali pri stari župniji v Srednji vasi, se je nova župnija sestavila je iz dveh vasi: Koprivnik in Gorjuše.

Leta 1891 so jeli zidati cerkev in župnijsko hišo. Oboje je bilo za silo izdelano do leta 1893. 24. februarja tistega leta, tedaj ravno pred sto leti, se je v novi cerkvi opravila prva božja služba. 12. marea tistega leta je bila cerkev blagoslovljena od tedanjega gorjanskega dekana g. Urbana Krivica. (Navzoči so bili pri tem opravilu tudi: g. Anton Šlibar, župnik v Srednji vasi; g. Matija Kunstelj, župnik iz Bistrice, in domači duhovnik g. Valentin Vodnik.) Do leta 1896, ko je odšel g. Vodnik, sta bila cerkev in župnijska hiša z vsem potrebnim preskrbljena in 13. junija 1798 so cerkev posvetili pomožni škof g. Francišek žlahtni Rajgerfeld. (V

le Slovenci in Čehi za centrum. Sedaj ni na Češkem nobenega zares katoliškega poslanca, na Moravskem pa le jeden. Pa če bi tudi Čehi poslali v državni zbor zares katoliške moše, bi se ti pač še premislili, predno vstopijo v katoliški centrum. Potem trdi ta list, da je že Hohenwartov klub nekak katoliški centrum; klub, kakoršnega pa nekateri konservativci želé, bil bi le v škodo avstrijskemu katoličanstvu. Mi se pač ne moremo povsem strinjati s češkim listom. Da bi katoliška stranka morala vsprejeti v svoj program tudi nemški državni jezik in nekoliko centralizma, nam ni umevno. Vsaj ravno načela katoliške vere zahtevajo pravico za vse. Da bi Poljaki ne pristopili novemu klubu, tudi ne verjamemo. Vsi Poljaki sevéda ne pristopijo, ali ločili se bodo konservativci od liberalcev. V poljskem klubu tudi že ni vse tako v redu, kakor bi si kdo mislil. Prej, nego bi kdo pričakoval, se utegnejo tudi Poljaki razcepiti in konservativnejši člani pristopijo katoliški stranki. Da je pa mej poljskimi politikami dosti mož, ki želé, da se katoličanje odločneje postavi na noge, je pa pokazal katoliški shod. Čehi zares ne pristopijo katoliškemu centru, to je, ti Čehi, ki so sedaj poslanci, ali tudi sedaj razven veleposestnikov niso v konservativnem klubu. Razmere na Moravskem se pa boljšajo in pri prihodnjih volitvah utegne biti voljenih več katoliških mož. Da je pa sedanji Hohenwartov klub dovolj katolišk, o tem pa dvomi vsakdo, ki pozná razmere v tem klubu. Grof Hohenwart je pač dober katoličan, ali so pa v klubu tudi možje, ki se skoro sramujejo pokazati svoje katoliško prepričanje. Ti možje so večkrat ovirali, da klub ni storil odločnejših korakov, posebno v šolskem vprašanju. Če se katoliški centrum osnuje, bodo odstopili polovičarski elementi, kar bo po našem mnenju stvari le v korist. Da pruski Poljaki niso v katoliškem centru, to nas nima nič motiti, vsaj so tudi njih politični vspehi zaradi tega tako majhni, ker se niso oklenili nobene večje stranke. Pritrjujemo pa popolnoma češkemu listu, da Slovani ne pristopijo katoliški stranki, ako bi se hotelo s katoliško zastavo prikivati težnje po germanizaciji, kakor je to hotel Lienbacher. Da bi se to namerjevalo, mi ne verjamemo. Slovenski poslanci bodo sevéda zahtevali, da nova stranka vsprejme narodno enakopravnost v svoj program. Če bi snovatelji nove stranke tega ne hoteli, sevéda bi jih Slovani ne mogli podpirati. Katoliški centrum bi pa posebno v socialno-političnem oziru več storil, nego sedanji konservativni klub, ker bi ga ne ovirali dvomljivi elementi in neki ne povsem umestni oziri.

Ulični napis v Pragi. V soboto je praški mestni zbor se posvetoval zopet o uličnih napisih. Seja je bila burna. Ker je manjkalo mnogo Staročehov in so Mladočehi bili vsi zbrani, so poslednji imeli večino. Najprej je magistratni svetnik Schwab prečital pritožbo proti odločbi namestništva, v kateri se naglašá, da stvar ne spada v delokrog namestništva, temveč v delokrog deželnega odbora, da je torej nepravilno postopal namestnik. Potem se pa omenja, da so v Pragi bili napravili dvojezične ulične napise jedino zaradi tega, ker so se nadejali, da jih napravijo po vseh mestih na Češkem

in Moravskem. Tudi ni nobenega zakona, da bi se morale obdržati dvojezične table. Na to se je vnela huda debata. Mladočehi niso bili zadovoljni s to pritožbo, ker je premalo odločna. Očitali so Staročehom klečeplastvo, trdili, da se župan na skrivnem dogovarja z vlado, potem pa zahtevali, da se nadaljuje naprava samo čeških napisov. Ker župan ni hotel njih predloga dati na glasovanje, so napravili velik hrup. Naposled se je sklenilo, da se stvar izroči mestnemu svetu in se o njegovem sklepu poroča v prvi seji mestnega zbora.

Nemški katoliški shod. Učitelj Antoni je govoril o krščanski šoli. Rekel je, da to še ni krščanska šola, ako se nekaj ur v šoli poučuje verouk. Zato pa državne šole niso krščanske šole. Učitelj sam mora biti krščansk in z dobrim vzgledom otroke krščanski vzgojevati. Pa tudi tam, kjer je šola konfesionalna, ni še gotovo, da se otroci vzgajajo krščanski, ker je večkrat učitelj le po imenu kristijan in ker šolske knjige otežujejo vernemu učitelju vzgojevanje. Katoliki pa zahtevamo, da se tudi učitelji izobražijo za svoj poklic že na verski podlagi. Vsi učitelji na učiteljskih morajo biti napolnjeni pravega krščanskega duha. Njemu je hudo, da učitelji po shodih zahtevajo stvari, s katerimi se katoliško ljudstvo vjemati ne more. Stvar pa še ni tako huda. Veliko število ni tistih, ki imajo na teh shodih veliko besedo. Cerkev mora imeti pravico, šolo nadzorovati. Kaj bi pomagala katoliška semenišča, ko bi mladi ljudje ne bili prepričani, da ima cerkev prav? Šola mora več vzgajati, nego pa učiti. Na vsaki šoli bi moral biti napis, kakor je na neki hiši v Kolonji: „Nebesa in družega nič!“ Profesor dr. Erhardt iz Würzburga je govoril o združenju vzhodne cerkve z zapadno. Njegov govor je bil posebno za nas Slovane zanimiv, ker je na milijone naših bratov v razkolu. Rekel je, da se po tem teži že stoletja. Jedenkrat se bode že uresničilo to zjedinenje in se tudi uresničiti mora. Ne bode pa to delo diplomacije ali pa znanosti, temveč delo božje, ker je Kristus molil pred svojim trpljenjem, da bi mi bili jedini. — Lieber je govoril o dolžnostih katoliškega moža. Katoliški mož mora braniti krščanski zakon, ki je podlaga krščanski rodbini. Trpeti ne smemo kot katoliški možje, da bi se tiste iztiravale, ki zaradi Jezusa rajši ostanejo device, nego bi se omožile. Treba je posebno, da gledamo na katoliško odgojo otrok. Katoliški mož ne priznava vere le v cerkvi, temveč tudi na ulici in v parlamentu. V tem oziru je zlasti pri izobraženih marsikaj grajati, prosto ljudstvo pa zares sijajno kaže vero v javnem življenju. Katoliško ljudstvo ima soditi o nas. Če mu prav ne služimo, more izbrati druge. Slednji dan prosim Boga, da ohrani katoliškemu ljudstvu dobre voditelje in zastopnike. Jedini morajo biti katoliški možje. Moti se, kdor misli, da bodo nemški katoliki nejedini kot katoliki, ako se ne strinjajo v drugih političnih stvareh. Gledé na katoličanstvo ni mej nami nobene razlike. Motijo se tisti, ki mislijo, da on ne mara podati roke tistim, kateri so v čisto političnih stvareh družega mnenja. Katoliki ne želé boja. Samo to pobijajo, kar nasprotuje cerkvi, in za to imajo pač pravico.

Da bi pa v taci stvareh katoliki prijenjali, tega ne bodo dočakali niti liberalci, niti vladni kimovci, niti socialni demokratje. Naj še toliko zabavljajo in obrekujejo nasprotniki, to katolikov ne bode motilo, temveč se bodo le odločneje ustavljali. Ta govor je napravil silen vtis in je velicega pomena. Lieber je sedaj tako rekoč vodja katoliškega centra. On je pri volitvah hudo deloval proti tistim katoliškim kandidatom, ki so bili za vojaško predlogo. On je s svojim delovanjem dosegel, da je katoliška stranka dobila bolj demokratsko lice. Katoliški nasprotniki so se nadejali, da bode Lieber na katoliškem shodu zabavjal proti tistim katolikom, ki niso njegovega mnenja v čisto političnih stvareh in tako pripomogel, da se katoliški centrum razbije. Ali varali so se. Lieber je govoril celó za slogo, ker njemu je v prvi vrsti za katoličanstvo.

Metropolit Klemen. Bolgarski opozicijski list je prinesel novico, da je metropolit Klemen izginil iz samostana, v katerem je bil dosedaj zaprt. Pristavil je pa sumničenje, da je tukaj najbrž kako hudodelstvo. Bolgariji nasprotni listi so sevéda hitro pobrali to novico in trdili, da je metropolit najbrž umorjen, ker se je vlada bala, da bi stvar dalje sodišče preiskovalo. Sedaj se je že vse pojasnilo. Metropolita so prepeljali le v drugi samostan, ker se samostan, v katerem je bil dosedaj zaprt, porabi v druge namene. Znamenito je pa gorenje sumničenje bolgarskih oblastev v bolgarskem opozicijskem listu. To pač dokazuje, da v Bolgariji ni tako omejena tiskovna svoboda, kakor trdijo nasprotniki bolgarske vlade. Opozicijski list ima zveze z bivšimi ministri in torej gotovo dobro vé, koliko se sme pisati v Bolgariji. Sicer se pa metropolit proti obtožbi ni pritožil, torej se tudi vlada nima bati, da bi stvar še prišla pred sodišče.

Glasba.

Ocena kranjskih orgelj.

Podpisana sva na izrecno željo preč. gospoda dekana kranjskega dne 13. decembra lanskega leta poskusila nove orglje v kranjski mestni in dekanijski cerkvi, katera sta izdelala brata Zupana iz Kamnegorice. Pregledala sva samo vnanost, dispozicijo in ton, v orglje pa nisva mogla, ker gg. Zupana sta prišla še-le malo pred najinim odhodom, brez njiju pa ni bilo varno preko mehov podati se v orglje.

I.

Dispozicija orgelj.

I. Manual.

	Piščali:	
	Cin	Les
1. Principal 8' od C. 8' v prospektu	54	—
2. Bordun 1'6'	—	54
3. Viola di Gamba 8'	54	—
4. Gedackt 8' od družega c dvobijast	—	54
5. Octa 4'	54	—
6. Gemshorn 4'	54	—
7. Superoctav 2'	54	—
8. Mixtur 2' 3—4kratna	204	—
9. Cornet 2 ² / ₃ ' 3kratni	162	—

župnijskih knjigah so imenovani vsi gospodje duhovniki, ki so bili takrat zraven; tudi so vsi po imenu zaznamovani, ki so k zidanju cerkve ali za druge naprave, zvonove in altarje, kaj več pripomogli.)

Razven tega škofa, ki je cerkev posvetil, sta ta kraj in cerkev obiskala v dolgih 100 letih le dva škofa. Škof Anton Alojzij Wolf meseca avgusta 1827 in sedanji škof dr. Jakob Missia, ki so leta 1888 dne 28. julija tu zakrament svete birme delili, kakor se vsi še dobro spominjate. Drugih posebnostij vaša cerkev in župnija v teh 100 letih ni doživela, vsaj zaznamovano ni!

Duhovnih pastirjev pa je imela ta župnija v preteklih 100 letih 12 in so ti-le:

1. Valentin Vodnik od 24. februarja 1793 do junija ali julija leta 1796, tedaj dobro 3 leta.
2. Matevž Wolf od 22. novembra 1796^m do 14. maja 1797, ¹/₂ leta.
3. Ziga Jelence od 11. avgusta 1797 do 9. oktobra 1799, 2 leti.
4. Jožef Rezpjet od 26. novembra 1799 do 28. avgusta 1815, 15 let.
5. Marka Zemva, Martinovčev iz Zatrnika, od 20. septembra 1815 do 25. septembra leta 1830, 15 let.

6. Lavrencij Mušič od 5. julija 1831 do 12. avgusta 1833, 2 leti.

7. Janez Žemva, Figovčev iz Pokluke, od 21. oktobra 1833 do 16. aprila 1845, 11¹/₂ leta.

8. Fran Zaveršnik od 19. julija 1845 do 23. januarja 1860 14¹/₂ leta.

9. Šimen Jan od 28. februarja 1860 do 18. decembra 1861, 2 leti.

10. Janez Sodnik od 10. februarja 1862 do 3. junija 1885, 23 let.

11. Jožef Močilnikar od 11. oktobra 1885 do 10. maja 1886, ¹/₂ leta.

12. Anton Pajer, sedanji, od 10. oktobra 1886, 7 let.

Vakature ali nekaj časa prazno 5 let.

* * *

Koprivničanje! Vi, ki zdaj živite in dobrote lastne župnije vživite, vi ne veste, kako žalostno je bilo za vaše prednike, dokler niso imeli svoje cerkve in svojega gospoda. Kdo pa našteje vse dobrote, katere so vaši predniki prijimali v tej cerkvi in jih tudi vi prijemate? Oh, kolikokrat se vam je tukaj božja beseda oznanovala, kolikokrat se je tukaj sveta maša brala, koliko spoved je bilo opravljenih, koliko svetih obhajil prijelih, ko bi jih sicer ne bilo! Ko-

privničanje! Kolikokrat slišite posvečenih zvonov glas, hvalite Boga, da imate svojo cerkev, da imate svojega duhovnika!

Molite pa danes tudi za vse dobrotnike, ki so pripomogli to cerkev in župnijo postaviti. Molite za cesarja Jožefa II., ki je ukazal ustanoviti vašo župnijo, za nadškofa Mihsela žl. Brigido, ki je v to ustanovitev privolil, za škofa Rajgersfelda, ki je to cerkev posvetil in škofa Ant. Alojzija Wolfa, ki jo je obiskal; za grofa Žiga Cojza, in druge dobrotnike, ki so darovali od svojega premoženja in k zidanju te cerkve pripomogli. Molite pa še posebno za vaše ranjce duhovne pastirje, ki so vas in vaše prednike vodili po pravi poti v nebeško domovino!

Pa ne samo moliti morate za ustanovnike in dobrotnike svoje duhovnije, ampak tudi posnemati jih morate. Vašim prednikom se ni škoda zdelo denarjev in troškov in truda, da so postavili cerkev in župnijski dom. Bodite si vsaj toliko radodarni in goreči, da bote čedno ohranili in v dobrem stanu, kar so vaši predniki zapustili. Pa kakor sem se danes prepričal, vas ni treba k temu še le opominjavati, vsaj ste cerkev in kar je okoli nje in župnijski dom tako očedili in okinčali, da je kar veselje in vam res vso čast dela!

(Konec sledi.)

II. Manual.

10. Geigenprincipal 8'	42	12
11. Salicional 8'	47	7
12. Flute harmonique 8' prepihalne piščali	22	32
13. Flauto travers 4'	35	19
14. Spitzflöte 4'	54	—
Pedal.		
15. Principalbass 16', odprt	—	27
16. Violonbass 16', odprt	—	27
17. Octavbass 8'	15	12
18. Violoncello 8'	15	12
19. Subbass 16', krit	—	27

Zbiralniki.

20. Manual-Coppel I.—II.
21. Pedal-Coppel k I.
22. Octav-Coppel.
23. Fortissimo.
24. Mezzoforte.
25. Piano.

Dispozicija je v obče dobra, le toliko bi omenila, da bi se morala v I. manual sprejeti Flute harmonique 8' iz II. manuala, ker v prvem je 8' spremenov premalo. — V I. manualu naj bi se bil Gemshorn 4' namestil s Fluto octaviante 4', ki bi bil silno koristen in v tej velikosti dovelj rezoč.

Poleg Octav-Coppel ni bilo treba Superoctav 2', rajši kaj družega. Glavni nedostatek je Principal 8'. Spremen je sicer jako lep, rezoč, a preozke menzure. Ako ima Principal 8' C. v premeru le 142.7 mm., potem je pri toliki cerkvi (Gotische Hallenkirche) za pol tona preozek, če velja menzurarna tabela 1: $\sqrt{8}$. Pri drugi menzurarni razmeri bi bil Principal popolnoma zadosten, v višini še obilen. To je vzrok, da „pleno“ ne zadovoljuje popolnoma, manjka središča, jedra, kajti Principal mora biti, kar znači ime.

V II. manualu sta dva 4' spremena odveč; mesto izpadle Flute harmonique (prenesene v I. manual) naj bi se bila spremenila Flauto traverso 4' v tako 8', ki bi se s Salicionalom lepo vjemala.

Intonacija je jako dobra; vsi toni so enakomerno intonovani po značaju dotičnih spremenov. V spodnjem položaju slabo odgovarjajo: Salicional, Flut harmon., Geig. Principal; spodnji sedmeri toni odgovarjajo leno in pozno. Tega nedostatka prav nič ni treba, ker s cinastimi ali medenimi bradami se dandanes doseže najtočnejše izgovarjanje.

Cinkaste piščali nam ne imponujejo posebno, ker dobre piščali iz lesa nikakor ne zastajajo za onimi.

V pedalu je posebne lepote Violon Bass 16' z menzuro Gambe. Njemu odgovarja Cello 8'. Močnejša sta Subbass 16' z Oct. Bass 8'.

Močno pogrešamo v taki cerkvi bliščečih jezičnikov: Pozavne, Oboe, še težji milobne Unda maris. Ko bi se bili navrgli trije spremeni, vse bi se bilo dalo narediti, ker kranjska cerkev zasluži tacih orgelj in gg. Župana bi bila tudi zadovoljna. Seveda, na tem mestu, ki se je odločil orgljam, ne dadó se čudeži delati, toda kor je prostran v stranske ladije.

II.

Omara, mehovi.

Omara je jako lična, primerna krasno prenovljeni gotiški cerkvi. Samo škoda, da je pevcem odmerjen tako skromen prostor. Witt pravi: „Ich schaue mir die Stellung des Chorpersonals an, und beurtheile in voraus die Leistung desselben.“ Dirigovanje je tu nemogoče. Upajmo, da bodo kranjski pevci bolje peli, nego je pričakovati pri tako neugodnem placiranju. — Omara je natičena piščali, nekatere so celo prelomljene (geknöpft). Če so morale orglje pred stebre stolpa, naj bi bili kor še bolj razširili. V Vipavi je bila ista kalamiteta, a kor je toli razširjen, da je pred igralnikom še prostora dovelj za pevce.

Mehovi dajó krepke sape, tresajev ni čuti nič. En ton, kakor pleno se glasi enakomerno. Dasi ravno pa je za mehove prostora dovelj na obširnem koru, vendar so mehovi za orgljami postavljeni v zrak, kar nasprotuje estetičnemu čutu. Pripomniti mi je, da za orgljami je pravi kor, torej ljudje gledajo ravno kretanje mehov. Seveda bodo nekoliko prikriti, a priporočati ni ta način. Sam Bog je skril pljuča človeška v prsno votlino, spodobi se, da se mehovi spravijo ali na dno orgelj ali pa v posebno omaro, za katero je na kranjskem koru prostora več kot odveč.

III.

Mehanika je lična, dobro poumjenjena, vse teče mirno in lahko. Vlaki so tukaj nad II. manualom, kakor pri harmonijah. Je tudi praktično, samo malo težko pride roka do njih, ker je pult prenizek. Vendar to so minucije. Drugo je znano in se ponavlja večinoma pri vseh orgljah.

Splošna najina sodba vrši se v naslednjih stavkih. Kranjske orglje so lepe, častitljive, vestno delane, napredek bratov Zupanov očividni. Ko bi se bila dispozicija predložila preje v pregled, nikomur ne bi bilo v škodo. Brata Zupana sta vestna umetnika, polna idealov, vendar dotika z muzikalnim svetom jima boče le v korist. V tej zadevi bode zanjprej bolje, ker je preč. knezoškofijski ordinarijat izdal naredbo, da se ima vsaka dispozicija poslati njemu v pregled in potrdilo, kar se hvalevredno že godi.

Mi imamo v deželi dve firmi, Goršič in Zupara. Slovenske dežele so toli obširne, da imajo za obe firmi kruha dovelj; ni treba nobene umazane reklame, samo poštene realnosti in to najdemo pri obeh tvrdkah. Zatorej objektivna kritika nikdar ne more škodovati, le koristiti. Če so Goršičeva dela nekoliko bolj zrela, to naj gg. Zupana nikar ne moti. Gosp. Goršič je malone osivel v študijah in poskusih in vedno ostal v najožji dotiki z možem teorije, ki ga čisla cela škofija. Brata Zupana sta še mlada, pričakovati je od njih še veliko.

Pri tej priliki še nekaj resnici na ljubo. Lansko leto smo čitali v „Slovenca“ dopis z Gorenjskega, v katerem dopisovalec trdi, da sta brata Zupana prva na Kranjskem jela izdelovati meh po francoski zistemi. Bodi mi dovoljeno pripomniti, da g. Goršič še nikdar ni delal drugačnega mehú, nego po francoski zistemi. Njegove prve orglje za trnovsko cerkev v Ljubljani l. 1863 imajo tudi meh istega zistema, kakor zadnje za Maribor.

S tem misliva, da sva ugodila preč. gospodu dekanu, ki je želel od naju natančne, a objektivne kritike.

V Ljubljani, dne 7. januarja 1893.

P. Hugolin Sattner. P. Angelik Hribar.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 4. septembra.

(Dolenjske železnice.) Zadnji čas vozi po progi Ljubljana-Kočevje več vlakov, ki utrjujejo tir te proge, zajedno pa pripravljajo pot — bližajoči se otvoritvi železnice same, ki ne more več daleč biti, kakor bi se dalo zlasti iz tega soditi, ker so nekateri delavci tudi včeraj — na Angelsko nedeljo (!) v obližju novega kolodvora prav pridno — delali. — Slovesno se otvori dolenjska železnica dne 26. septembra.

(Rezervisti domačega pešpolka), kakor tudi lovci, došli so v soboto v Ljubljano, imeli včeraj popoldne strelske vaje, v torek dne 5. septembra pa odidejo za polkom v Ptuj in zatem z njimi dalje na Oggersko k jesenskim vajam, odkoder se vrnejo dne 22. t. m. z jednim batalijonom našega polka vred v Ljubljano, oziroma na dom. Ta dan po noči dojdejo tudi trije batalijoni Belgijcev št. 27 v Ljubljano, ki ostanejo stalno v našem mestu.

(„Goriška tiskarna.“) Slavnemu uredništvu „Slovenca“ v Ljubljani. Z ozirom na § 19. t. z. prosim, da sl. uredništvo vest pod naslovom „Goriška tiskarna“ v 195. št. „Slovenca“ z dne 26. avgusta tako-le popravi: Ni res, da so za „Goriško tiskarno“ dali denar poleg A. Gabrščeka še štirji drugi gospodje, marveč res je, da poleg A. Gabrščeka je dala potrebne tisočake edino le gospá Rozina Gabrščekova roj. Kravanja. — V Gorici, 31. avgusta 1893. — Anton Gabršček, lastnik „Goriške tiskarne“.

(„Dom in Svet-a“) 9. št. je dne 1. t. m. izšla. Komur je mar zdravega berila v pouk in razvedrilo, sezi po njem! Krasna oblika in bogata vsebina priporočata list vsakemu, kekor še ljubi pošteno slovensko knjigo. Vzlasti opozarjamo na temeljiti spis vseučilišnega prof. praškega dr. Jos. Tumpacha „Pabirki s češkega slovstva“. Sicer pa: beri list in — gotovo se ti prikupi!

(Z Dvora pri Žužembergu) dne 31. avgusta se nam poroča: Včeraj dne 30. avg. smo imeli občinske volitve za občino Dvor. Zmagala je prvokrat v vseh treh razredih katoliška slovenska stranka. Do zdaj je namreč v naši občini vedno županil s pomočjo uradnikov ranjke knez Auersper-

gove tovarne — nemčurski liberalizem. In kako? Zadnji njegov župan je umrl v ječi radi izneverjenja ubožnega denarja, in mala občina ima zdaj čez 1500 gl. dolga. Kaj ne lepa zapuščina novemu odboru! In navzlic temu se nekterim prononciranim žužemberškim liberalcem ni studilo bratiti se z ostanki tako ožigosane dvorske nemškutarije! Da še več. Da bi se le ta še vzdržala na površju, priskočili so ji na pomoč s svetom in djanjem. Se na dan volitve si jih vidil tekati na Dvor. A zastoj so bili vsi liberalni recepti. Kmetje so se zdramili hoteč enkrat za vselej otresti se svojih jerobov. Ko smo prišli na volišče, je spoznala stara garda, da ji je odklenkalo, za to se niti v boj ni upala podati. Sramotno je zapustila volišče. In tako je zopet ene nemčurske liberalne postojanke na Kranjskem menj!

(Z Jesenic), 1. septembra: Poročali ste že o lepi slovesnosti, ki se je vršila pri nas na dan godú našega prečast. gosp. župnika. Jaz bi gledé novega blagoslovljenega pokopališča le nekaj še pristavil. Naše novo pokopališče stalo je občino dosti troškov. Res je to; vendar pa gojimo srčno željo, da bi se pokopališče, ta sveti kraj, izročil v oskrb cerkvi, da ne bi ostal v posvetnih rokah. Pri nas je velika tovarna, in silni vpliv tovarne na ljudstvo se vidi že zdaj. Lahko rečem, da je malone vse naše ljudstvo odvisno od nje. Če bo pa tovarna še dalje tako napredovala, kakor napreduje sedaj, in če pride kedaj, — kar je tudi mogoče, — recimo, v židovske roke, za Boga, kaj bo potem z našim pokopališčem? Kakor bodo tovarniški gospodje ukazali, tako bo pa moralo biti. Zatorej, občinski možje, stopite na noge in pokazite nekaternikom, da ste katoličani, da hočete vi in vaši počivati na verskem in cerkvenem pokopališču!

(Nesreča.) V vasi Podgorici v dobrepoljski županiji ponesrečila se je neka priletna ženska. Padla je z lestve, ki je držala na hlev, in je na mestu nezavestna obležala. K sreči jo je v tem trenutku nekdo opazil in ji opomogel, da je zopet k sapi in zavesti prišla.

(Ne v Ameriko.) Iz Dobrepolj: Amerika je svoj sijaj srečne zemlje izgubila, — postala je za preseeljence — nesreča. Govorilo se je o sami obilnosti, kakoršna je bila nekaj v egiptovski deželi, kjer se je cedilo mleko in med — sedaj pa grozi lakota. Nekdo je domu med drugim pisal: Neki človek, ki je poprej bival tu pri nas, potem preselil se v Ljubljano, odtod se podal v Ameriko, je sedaj tam pod nekim drevesom omedel, se zgrudil in umrl — za lakotjo. — In tako jih več obleži. Le iz usmiljenja dajo nekaterim — največ oženjenim toliko dela, da se za silo preživje. Kaj bo, ko pridejo tisti, ki so težko tu se preživeli, tam se poročili, z družino nazaj? Že sedaj se je primerilo, da je neka tukajšna občina morala stroške za pot plačati otrokom neke družine, kateri sta oče in mati umrli, in ker je bil jeden izmed roditeljev v tisto pristojen. Ze v gmotnem oziru preti taka škoda, koliko še le v pravem? Koliko trpi na tem samo zakonska zvestoba, ostane skrito.

(Prošnja.) Od Kolpe 3. septembra. „Slovenec“ od 31. avgusta pove slavnim županstvom, kaj jim je storiti, da tam, kjer poštni uradi poslujejo z nemškimi pečati, dobe nemškoslovenske. — Kaj naj pa mi ukrenemo, da naše slavno e. k. okrajno glavarstvo svoj uradni nemški pečat nadomesti z nemškoslovenskim? Mislimo, da prvi korak naj bi bil ta: Mi prosimo gospoda dr. Frana Hinterlechnerja, velezaslužnega voditelja e. k. okrajnega glavarstva črnomeljskega, da blagovoli sedanji nemški pečat zameniti z nemškoslovenskim.

(Z Vrhniške) 3. sept.: Na Angelsko nedeljo se je vršilo slovesno umeščenje č. gosp. dekana Fr. Kumra na vrhniško faro. Cerkev je bila prenapolnena pobožnih vernikov. Iz Ljubljane je prišel v spremstvu č. g. župnika škofjeloškega I. Tomažiča č. g. kanonik in stolni dekan I. Flis, ki je v lepem času in kraju primernem cerkvenem govoru naslikal vzvišenost duhovskega stanu. — Obedu so se udeležili vsi odličnejši zastopniki vrhniškega trga in častita dekaniška duhovščina. Č. g. dekan je napil sv. Očetu in presv. cesarju, poudarjajoč, da hoče biti duhoven pastir vsem stanovom, skrbetu najprej za duševni blagor Vrhničanov in drugič tudi svoje moči porabiti za vrhn. občino. Č. g. slavnostni govornik je srečo voščil č. g. dekanu in vrhniški fari, blag. g. župan G. Jelovšek je nazdravil č. g. dekanu kot duh. pastirju, bl. g. sodnik S. Elsner harmoniji farnega in sodnega urada in č. g. župnik I. Podboj kot svojemu sodrugu v Sent-Vidu. Ob 5. pa se je

završila veličastna slovesnost s predstavo na proslavo č. g. dekanu, prirejeno po „k. društvu rokod. pomočnikov“, katero je č. g. dekan k sklepu nagovoril s prelepimi besedami. — Na mnoga leta v vrhniški fari!

(Nova cesta iz Strelških ulic do Poljanske ceste) se kaj pridno gradi in bo to jesen dogotovljena. Kakor se čuje, zgradilo se bode v kratkem tudi tu — ob strani te ceste, nekaj novih stavb, ki bodo s tem pripomogle mestu do nove ulice.

(Tatovi pri sadnih vrtovih.) Letošnje leto bode sadje zlasti nekod po Dolenjskem obilo obrodilo, a čujejo se ob enem tožbe, da se baš ondi tudi ne manjka — mladih tatov, ki si to sadje kaj spretno prilastujejo. — Marsikje manjka pač — kmetijskih podružnic, nič manj pa — dobre vzgoje pri mladini!

(Glas iz občinstva.) V znani ljubljanski ulici „Kravji dolini“, koja so hoteli prekrstiti v „Radekega cesto“, stoji še vedno stari polomljeni vodnjak, alias „kravješke gavage“. To monumentalno stavbo, kinč deželnega stolnega (?) mesta, dobro bi bilo v album Ljubljane uvrstiti, da bi si jo tudi vsak tujec zamogel ogledati. Gotovo se bo to zgodilo, ako bodo olupševalci ljubljanskega mesta še dolgo ponašali se s tem izrednim krasom.

Telegrami.

Jaroslav, 3. septembra. Cesar je prišel k manevrom. Vsprejeli so ga nadvojvode, načelniki oblastev in deputacije. Prebivalstvo ga je navdušeno pozdravljalo. Proti deželnemu maršalu vodečemu deputacijo plemenitašev se je izrazil cesar, da je srečen, ko biva v deželi, katere zastopniki se v vseh zastopih s pravim domoljubjem zanimajo za interese dežele pa tudi za interese države. On za to pri tej priložnosti izreka zahvalo. Kažoč na namestnika omenja, da je tudi uprava vzgledna.

Lvov, 3. septembra. Potniki so zanesli kolero v varšavsko gubernijo. Najprej se je pokazala v Kutnu.

Budimpešta, 4. septembra. Včeraj so v 43 občinah bili zopet posamični slučajji kolere. Na novo se je kolera pokazala v komitatih Arva in Csanad, ali vendar jih vedno manj zbolijo in umrje.

Bukurešt, 2. septembra. V Braili jih je 11, v Galacu 2 in v Sulinu 5 na novo zbolelo za kolero.

Metz, 3. septembra. Mej zvonjenjem je cesar šel v okinčano mesto. Polno ljudij ga je navdušeno pozdravljalo. Cesar je podelil namestniku knezu Hohenlohe veliki križ reda Rudečega orla. Županu je pa cesar kot znamenje milosti podelil zlato uradno verižico.

Pariz, 4. septembra. Do sedaj je znan izid 152 volitev. Voljenih je 132 republikancev, 11 katoliških republikancev in 9 konservativcev. V Parizu je voljeno 7 socialistov, 3 republikanci in 1 konservativec.

London, 3. septembra. Gorenja zbornica je v prvem branju vsprejela irsko predlogo. (V drugem jo najbrž odkloni.)

Buenos Ayres, 3. septembra. Čete guvernerja v Corrientesu so se spuntale. Komisar narodne vlade je napal puntarje v Sant-Otomu, vzela mesto in je oropal.

Novi Jork, 3. septembra. Jeden slučaj kolere se je konstatoval. V „Jersey-City“-ju

je pa več sumljivih slučajev obolenja in smrti.

Vsebina IX. zvezka:

1. Helijodor. (II. Mak. 3, 7—40.) Zložil Ivan Kolarič. 2. Dr. Gašpar Rojko. Poroča Fr. S. Lekše. 3. Iz nove dōbe. Spisal Ivan Sovran. 4. Stirje duhovi. Zložil Anton Medved. 5. Med valovi življenja. Povest. — Spisal Dobrávec. 6. Joannes studiosus. Spisal Podgoričan. 7. Sreča. Zložil H. 8. Razklani hrast. Zložil J. O. Golobov. 9. Mrtvemu dekletu. Zložil Vneslav. 10. Ivan Vajkhard Valvazor. V spomin dvestoletnice njegove smrti. — Spisal A. M. L. 11. Valvazorju ob dvestoletnici njegove smrti. 12. Na jutrovem. Potopisne in narodopisne črtice. — Spisal dr. Fr. L. 13. Slostvo. A. Hrvaško. B. Češko. 14. Razne stvari. — Slike. 1. Helijodor izgnan iz templja. (Slika Rafaelova v Vatikanu). 2. Dr. Gašpar Rojko. 3. Prizor za ljubljanske ljudske veselice dne 22. rožnika t. l. (Po hipni fotografiji urednikov). 4. Notranjska deklica v nekdanji narodni noši. (Fotografiral Drag. Rovšek). 5. Mesto Jajce. (po fotografiji). 6. Shod pri sv. Roku v Dravljah pri Ljubljani. (Narisal Jos. Germ). 7. Pogled na Kajiro s citadele. (Po fotografiji) 8. Valvazor. (Slika Jurija Subica v Rudolfinumu).

Umrli so:

2. septembra. Jožefa Musar, narednikova hči, 6 mesecev, Travniške ulice, v vojašnici, števni katar. — Gabrijele Nedved, glasbenega ravnatelja hči, 28 let, Gospodske ulice 14, marasmus senilis. — Kristina Vess, zasebnica, 75 let, Prečne ulice 2, marasmus.

V bolnišnici:

1. septembra. Jernej Bajk, delavec, 48 let, sepsis. — Martin Jurič, izvošček, 44 let, pleuritis.

Vremensko sporočilo.

Dan	Čas	Stanje		Veter	Vreme	Mokrine na 24 ur v mm
		zrakomera v mm	toplomera po Celsiusu			
opazovanja						
7. u. zjut.		737.6	9.0	brezv.	megla	1.20
2. u. pop.		735.2	17.2	sl. szap.	oblačno	dež
9. u. zveč.		733.7	13.6	sl. zap.	"	
7. u. zjut.		733.9	9.8	brezv.	oblačno	0.00
3. u. pop.		733.6	20.2	sl. jvzh.	jasno	
9. u. zveč.		738.0	13.6	zm. vzh.	del. jasno	

Srednja temperatura obeh dni 13.3° in 14.5°, oziroma za 3.2 in 2.0 pod normalom.

Tržne cene v Ljubljani dne 2. septembra.

	gl. kr.		gl. kr.
Pšenica, m. st.	7 80	Špeh povojen, kgr.	— 68
Rež,	5 60	Surovo maslo,	— 80
Ječmen,	5 80	Jajce, jedno,	— 2
Oves,	6 30	Mleko, liter,	— 10
Ajda,	8 60	Goveje meso, kgr.	— 64
Proso,	5 —	Telečje	— 50
Koruz,	5 80	Svinjsko	— 60
Krompir,	3 —	Koštrunovo	— 36
Leča, hkti.	10 —	Pišanec	— 35
Grah,	10 —	Golob	— 17
Fižol,	9 —	Seno, 100 kgr.	3 20
Maslo, kgr.	— 96	Slama,	2 30
Mast,	— 70	Drva trda, 4 kub. mtr.	6 50
Špeh svež,	— 62	" mehka,	4 80

Učitelj

dober, skušen odgojitelj, vsprejme le jednega ljudsko-šolskega učenca ali učenko v poduk in oskrb. — Pisma naj se pošiljajo z naslovom: A. Januschowsky, Lehrer in Maria-Tafel, Post Marbach a. d. Donau, N. Ö. 443 3-1

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

6%no bolgarsko državno hipotekarno posojilo.

V zlatu obrestljivi in povračiljivi papir za nalaganje denarja. — Vsled mejnarodnih denarnih kriz se vsa zlata posojila jako visoko cenijo in dosejajo najvišje kurze.

6%no bolgarsko državno hipotekarno posojilo

50 21

daje poleg tega še nastopne prednosti. Te so:

Hipotekarno zagotovljeno je na prvo hipoteko v prvi vrsti na železnici Ruščuk-Varna in Kaspičan-Sofija-Kistendil in na pristanišča Burgas in Varno.

More se podražiti, ker te obligacije stojé še kakih 8 odstotkov pod zlatim pari-kurzom in je torej pričakovati, da se jim poviša kurz, posebno ker veliko dohodkov donajajo.

Popolnoma davka in pristojbin je prosto za sedaj in za vso prihodnost.

Se lahko iztrži, ker se prodaja na borzah na Dunaju, v Berlinu, Amsterdamu in Genfu.

Veliko donaja, po sedanjem kurzu 6½ odstotka.

Menjalna delniška družba „MERCUR“

Wollzeile št. 10 Dunaj, Mariahilferstr. 75 B.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Kovertes firmo
priporoča
Katoliška Tiskarna
po nizkeji ceni.

443 1

Vsem častitim gg. sobratom, prijateljem in znancem, sporočam tem potom mesto posebnih sporočil, da so naš predragi velečastiti gospod dekan

Adolf Harmel,

včeraj dne 2. septembra ob 1¼ uri popoldne zaspali v Gospodu, potem, ko so bili večkrat prevideni s sv. zakramenti za umirajoče. Pogreb bode jutri, dne 4. septembra ob 9½ dopoldne. Molimo pa za njegovo blago dušo!

V Komnu, dne 3. septembra 1893.

Jakob Rejec,
kaplan,
v svojem in sorodnikov blagega ranjcega imenu.

Dunajska borza.

Dne 4. septembra.

Papirna renta 5%, 16% davka	97 gld. 15 kr.
Brebrna renta 5%, 16% davka	96 " 00 "
Zlata renta 4%, davka prosta	119 " — "
4% avstrijska kronina renta, 230 kron	96 " 60 "
Akcije avstro-ogerske banke, 600 gld.	984 " — "
Kreditne akcije, 160 gld.	335 " 75 "
London, 10 funtov strl.	126 " — "
Napoleonodor (20 fr.)	9 " 97 "
Casarski cekini	5 " 96 "
Nemških mark 100	61 " 75 "

Dne 2. septembra.

Ogerska zlata renta 4%	115 gld. 65 kr.
Ogerska kronina renta 4%, 200 kron	94 " — "
4% državne srečke l. 1854., 250 gld.	147 " — "
5% državne srečke l. 1860., 100 gld.	161 " — "
Državne srečke l. 1864., 100 gld.	192 " — "
Zastavna pisma avstr. osr. zem. kred. banke 4%	98 " 50 "
Zastavna pisma " " " " 4½%	101 " 10 "
Kreditne srečke, 100 gld.	194 " 50 "
St. Genois srečke, 40 gld.	67 " — "

4% srečke dunajske parobrodne družbe	138 gld. — kr.
Avstr. rubečega križa srečke, 10 gld.	18 " — "
Rudolfove srečke, 10 gld.	23 " 50 "
Salmove srečke, 40 gld.	66 " — "
Windischgraezove srečke, 20 gld.	— " — "
Ljubljanske srečke	23 " 75 "
Akcije anglo-avstrijske banke, 200 gld.	156 " — "
Akcije Ferdinandove sev. želez. 1000 gl. st. v.	2870 " — "
Akcije južne železnice, 200 gld. sr.	104 " 25 "
Papirnih rubeljev 100	130 " — "

Nakup in prodaja
vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd.
Zavarovanje za zgube pri žrebanjih, pri izžrebanju najmanjšega dobitka.
Kulantna izvršitev naročil na borzi.

Menjarnična delniška družba
„MERCUR“
Wollzeile št. 10 Dunaj, Mariahilferstrasse 74 B.

Pojasnila v vseh gospodarskih in finančnih stvareh, potem o kursnih vrednostih vseh spekulacijskih vrednostnih papirjev in vestni svēti za dosego kolikor je mogoče visocega obrestovanja pri popolni varnosti
naloženih glavnice.